

مسجد کبود، راوی روزهای پر افتخار تبریز

معماری زیبا و تزئینات داخلی منحصر به فرد مسجد کبود تبریز، آن را به یکی از زیباترین مساجد تاریخی در ایران تبدیل کرده که روایت‌گر روزهای پر افتخار تبریز است. به مناسبت هفته گردشگری، سری به این بنای تاریخی می‌زنیم.

ایسنا/آذربایجان شرقی معماری زیبا و تزئینات داخلی منحصر به فرد مسجد کبود تبریز، آن را به یکی از زیباترین مساجد تاریخی در ایران تبدیل کرده که روایت‌گر روزهای پر افتخار تبریز است. به مناسبت هفته گردشگری، سری به این بنای تاریخی می‌زنیم.

نام مسجد کبود را از رنگ آبی لاجوردی و فیروزه‌ای که بر کاشیکاری‌های آن نقش بسته است، گرفته‌اند. قدمت این بنا به قرن نهم هجری بر می‌گردد که به دستور جهانشاه بن قره یوسف بنا شده است. این مسجد با نام‌های دیگری مانند گوی مسجد (به ترکی همان مسجد کبود)، مسجد جهانشاه، عمارت و مسجد مظفریه هم نیز شناخته می‌شود.

مسجد کبود در خیابان امام خمینی(ره) تبریز، مابین میدان منصور و میدان ساعت قرار دارد. ایستگاه متروی شهید بهشتی و ایستگاه BRT چهارراه منصور، نزدیک‌ترین حمل و نقل عمومی به این مسجد تاریخی هستند. درهای این بنا همه روزه از ساعت ۸ صبح الی ۵:۳۰ عصر به روی علاقه‌مندان به هنر و تاریخ باز است.

کریم میمنت نژاد، تاریخ‌دان و تبریز پژوه در گفت‌وگو با ایسنا در زمینه پیشینه تاریخی این بنا تصریح کرد: مسجد کبود یا عمارت مظفریه تبریز، با لقب فیروزه جهان اسلام، شاهکاری از دوران قراقویونلوهای ترکمان است که مسجدی سلطنتی به همراه مقبره، خانقاه، بازارچه و... بود. در سردر این بنا نام جهانشاه با رویه طلاکش قرار داشت که متأسفانه اکنون اثری از آن نیست.

وی ادامه داد: این بنا در سال ۱۳۱۰ شمسی، در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده است که چند سال پیش از آن در زلزله مهیب تبریز، آسیب بسیاری دید. سپس انجمن آثار و مفاخر و میراث فرهنگی به همراه معماران به نام آن دوران، ترمیم و مرمت می‌شود. البته رنگ کاشی‌های جایگزین به نسبت کاشی‌های از بین رفته کم رنگ تر انتخاب شد تا بخش‌های مرمت شده مشخص باشند.

وی خاطرنشان کرد: مسجد بیشیل در شهر بورسا ترکیه، حدوداً ۲۰ سال پیش از مسجد کبود تبریز ساخته شده است و هر دو بنا شباهت بسیاری از نظر معماری، کاشیکاری، معماران مشترک، کتیبه‌های مشابه و... دارند. حتی نام این دو مسجد نیز شبیه به هم است، مسجد گوی (کبود یا آبی) و مسجد بیشیل (سبز).

میمنت نژاد افزود: در مسجد بیشیل فقط محراب کاشیکاری شده است اما مسجد کبود تبریز، سراسر غرق در هنر است. هنر خط، خوشنویسی، کاشیکاری و... هر کتیبه این مسجد می‌تواند کتابی به عمق تاریخ آذربایجان باشد. همچنین محوطه مسجد کبود گورستان تاریخ‌شهرنشینی تبریز است و قبرهایی با قدمت بیش از هزار و ۵۰۰ سال در قلب خود نگهداری می‌کند.

وی با گلایه از عدم رسیدگی و توجه به نگین تاریخی و معماری تبریز گفت: متأسفانه پژوهش‌های زیادی در زمینه این اثر تاریخی و هنری اصیل تبریز صورت نگرفته، که مایه شرمساری است. همچنین امروزه اطراف مسجد پر از مراکز تجاری شده است و کم‌کم ارزش مسجد رو به افول می‌رود. صرفاً نباید به نگهداشتن این نگین تاریخی بسنده کنیم، بلکه باید با همت و تلاش، در حفظ و مرمت آن کوشش کنیم. امیدوارم در آینده به این بنا توجه بیشتری شود.